

Briuselis, 2024 m. spalio 7 d.
(OR. en)

14128/24

LIMITE

ELARG 122

PRANEŠIMAS DĖL „I“ PUNKTO

nuo: Plėtros ir dėl narystės ES besiderančių šalių reikalų darbo grupei
kam: Nuolatinių atstovų komitetui (COREPER II)

Ankstesnio
dokumento Nr.: ST 13824/24

Dalykas: PLĖTRA
– Stojimo derybos su Albanija
= 1 grupė. Pagrindai

1. Rengiantis kitam Stojimo konferencijos su Albanija posėdžiui, Plėtros ir dėl narystės ES besiderančių šalių reikalų darbo grupė (COELA) pasiekė susitarimą dėl Europos Sąjungos bendrosios pozicijos dėl 1 grupės „Pagrindai“ (įskaitant: „Demokratinų institucijų veikimas“, „Viešojo administravimo reforma“, 23 skyrių „Teisminės institucijos ir pagrindinės teisės“, 24 skyrių „Teisingumas, laisvė ir saugumas“, „Ekonominiai kriterijai“, 5 skyrių „Viešieji pirkimai“, 18 skyrių „Statistika“, 32 skyrių „Finansų kontrolė“) projekto.
2. Atsižvelgiant į tai ir laikantis derybų su Albanija vidaus tvarkos (dok. 10380/1/2022 REV1), Nuolatinių atstovų komiteto prašoma patvirtinti priede išdėstytą bendrąją poziciją.
3. Nuolatinių atstovų komitetui patvirtinus ES bendrąją poziciją, ji bus pateikta Albanijai iki kito Stojimo konferencijos posėdžio.

STOJIMO Į EUROPOS SĄJUNGĄ

KONFERENCIJA

- ALBANIJA -

PROJEKTAS

EUROPOS SĄJUNGOS BENDROJI POZICIJA

Ši Europos Sąjungos pozicija grindžiama jos bendrąja pozicija, skirta Stojimo konferencijai su Albanija (AD 5/22 CONF-ALB 2); joje remiamasi Stojimo konferencijoje patvirtintais derybiniais principais, visų pirma:

- tuo, kad bet kuri Albanijos arba ES pareikšta nuomonė dėl konkretaus derybų skyriaus nedarys poveikio pozicijai, kurios gali būti laikomasi dėl kitų skyrių;
- tuo, kad derybose dėl konkrečių skyrių pasiekti susitarimai, net jei jie yra daliniai, negali būti laikomi galutiniais tol, kol nėra pasiektas bendras susitarimas dėl visų skyrių;

ir Derybų programos 3, 5, 10, 14, 16, 31, 33, 36, 38, 39, 46, 47 ir 48 punktuose nustatytais reikalavimais.

ES skatina Albaniją tęsti susiderinimo su ES *acquis* ir jos veiksmingo įgyvendinimo bei vykdymo užtikrinimo procesą ir apskritai dar iki stojimo plėtoti ES politikai ir priemonėms kuo artimesnę politiką ir priemones.

ES pažymi, kad savo pozicijoje AD 19/24 CONF-ALB 4 Albanija pripažįsta 2024 m. spalio 2 d. galiojusią ES *acquis* pagal 1 grupę ir kad Albanija bus pasirengusi ją įgyvendinti ne vėliau kaip jos įstojimo į Europos Sąjungą dieną.

1. Demokratinė institucijų veikimas

ES pažymi, kad Albanija savo konstitucinėje tvarkoje nustatė **demokratinės valstybės** pagrindus ir stiprina savo demokratines institucijas, taip pat kad teisinė ir institucinė sistema sudaro sąlygas demokratiniam rinkimų procesui. ES prašo Albanijos pašalinti keletą teisinių neaiškumų ir neatitikimų, į kuriuos atkreipė dėmesį ESBO ODIHR, taip pat atsižvelgti į kitas ESBO ODIHR ir Venecijos komisijos bendras rekomendacijas. Reikia toliau stiprinti teisės aktus, susijusius su žiniasklaidos vaidmeniu rinkimų kampanijose, visų pirma su dezinformacija ir interneto platformomis. Kalbant apie politinių partijų ir rinkimų kampanijų finansavimą, ES teigiamai vertina tai, kad peržiūrėjus teisės aktų sistemą užtikrintas didesnis skaidrumas, tačiau įgyvendinimą dar reikia stiprinti.

ES pažymi tai, kad laikui bėgant Albanijos **asamblėjos** vaidmuo stiprėja. ES ragina toliau dėti pastangas didinti skaidrumą ir atskaitomybę, integralumą ir veiksmingumą, be kita ko, kiek tai susiję su Parlamento ir NVO / PVO sąveika bei su jos leidiniais. ES primena, kad veikiantis Parlamentas, atliekantis veiksmingą priežiūrą ir teisėkūros vaidmenį, yra pagrindinis stojimo proceso ramstis. ES primena, kad Parlamentas turi galėti pasinaudoti visais mechanizmais, įskaitant tyrimo komitetus, kad galėtų veiksmingai prižiūrėti vyriausybės darbą. ES pabrėžia, kad konstruktyvus ir įtraukus politinis dialogas parlamente yra labai svarbus ir atitinka Albanijos piliečių interesus. ES taip pat pažymi, kad nepaisant to, jog politinė poliarizacija ir toliau daro neigiamą poveikį parlamentinei veiklai, Parlamentui pavyko didele visų partijų balsų dauguma priimti teisės aktų pakeitimus, kad būtų sustiprintas jo vaidmuo integracijos į ES procese.

ES pabrėžia, kad **pilietinės visuomenės organizacijos** taikoma teisinė, reguliavimo ir institucinė sistema iš esmės yra sukurta, tačiau ją dar reikia tobulinti, kad būtų sudarytos sąlygos visapusiškam teisinės sistemos įgyvendinimui, visų pirma kiek tai susiję su registracijos procedūromis. ES pažymi, kad konsultacijų procesus reikia tobulinti, kad jie taptų įtraukesni, veiksmingesni ir kokybiškesni, ir kad reikia įdėti papildomų pastangų ir išteklių, kad būtų užtikrinta tvari ir pilietinę visuomenę įgalinanti aplinka.

2. Viešojo administravimo reforma

ES pažymi, kad **savo viešojo administravimo reformos strateginės programos** klausimais Albanija yra pasirengusi vidutiniškai. ES pabrėžia, kad Albanijai reikia laiku parengti ir priimti naujas viešojo administravimo reformos (VAR) ir viešųjų finansų valdymo (VFV) strategijas, kad būtų užtikrintas reformų tęstinumas. Turėtų būti užtikrintas bendras VAR strategijos suderinamumas su kitais strateginiais ir politikos planavimo dokumentais, taip pat su VAR susijusių reformų finansinis tvarumas. ES pabrėžia, kad politikos koordinavimo sistema tebėra sudėtinga ir turėtų būti supaprastinta ir kad turėtų būti stiprinamas koordinavimas bei politinis vadovavimas reformoms įgyvendinti ir stebėti.

ES pabrėžia, kad savo **politikos plėtojimo ir koordinavimo** klausimais Albanija yra pasirengusi vidutiniškai. Politikos formavimo srityje teisės aktai iš dalies suderinti su ES standartais. ES pabrėžia, kad Albanija turi atnaujinti savo reglamentavimo sistemą, kad pagerintų vidutinės trukmės politikos planavimą, išplėsti reglamentavimo poveikio vertinimo taikymą įtraukiant visus antrinės teisės aktus ir sustiprinti vyriausybės parlamentinės priežiūros vaidmenį.

ES pažymi, kad Albanijos **valstybės tarnybos** teisės aktai iš esmės suderinti su nuopelnais grindžiamo ir skaidraus įdarbinimo, paaukštinimo ir atleidimo iš darbo pagrindiniais principais. Tačiau nuostatas dėl nuopelnais grindžiamo įdarbinimo ir paaukštinimo reikia nuosekliai praktiškai įgyvendinti visais lygmenimis. ES taip pat pažymi, kad Albanijai reikia reformuoti savo darbo užmokesčio sistemą, kad ji taptų skaidresnė ir teisingesnė, nustatant aiškius priedų prie algos ir jos padidinimų kriterijus. ES pabrėžia, kad Albanija taip pat turėtų suderinti ir įgyvendinti pareigybių klasifikacijos sistemą visose institucijose.

ES pažymi, kad dabartinėje **centrinių administracinių įstaigų organizavimo** teisinėje sistemoje nepateikiama aiški subordinuotųjų įstaigų steigimo tipologija ir kriterijai, taip pat nepaaiškinami atskaitomybės ryšiai tarp priežiūros ir subordinuotųjų įstaigų. ES prašo Albanijos šį klausimą spręsti, taip pat stiprinti atitinkamų ministerijų vykdomą subordinuotųjų agentūrų priežiūrą. ES taip pat pabrėžia, kad Albanija turėtų didinti viešųjų institucijų skaidrumą, be kita ko, suteikdama daugiau galimybių piliečiams susipažinti su vieša informacija.

ES primena, kad geresnį viešąjį administravimą galima užtikrinti vykdant skaitmenizaciją – teikiant veiksmingesnes, efektyvesnes ir kokybiškesnes e. paslaugas, piliečiams ir įmonėms patiriant mažesnes administracines išlaidas ir našą. ES atkreipia dėmesį į tai, kad Albanija ėmėsi plataus užmojo **viešųjų paslaugų skaitmenizacijos** proceso, šiuo metu aprėpiančio apie 95 % visų viešųjų paslaugų. ES prašo Albanijos visiems piliečiams ir įmonėms užtikrinti vienodą požiūrį ir administracinių paslaugų prieinamumą. ES taip pat ragina Albaniją toliau dėti pastangas siekiant supaprastinti administracinius procesus ir paslaugas ir stiprinti kibernetinį saugumą. ES atkreipia dėmesį į Albanijos planus peržiūrėti savo teisės aktus dėl sąveikumo. Atsižvelgdama į tai, ES primena, kad taip pat reikia stiprinti tarpvalstybinį sąveikumą pasitelkiant nacionalinę sąveikumo sistemą, kuri būtų visiškai suderinta su Europos sąveikumo sistema ir būtų sąveikių, į žmogų orientuotų skaitmeninių viešųjų paslaugų pagrindas. ES ragina Albaniją stebėti ES skaitmenizacijos srities *acquis* pokyčius, visų pirma ES teisės aktus dėl elektroninės atpažinties ir patikimumo užtikrinimo paslaugų (eIDAS reglamentas), kurie šiuo metu peržiūrimi siekiant sukurti nacionalinę skaitmeninės tapatybės dėklę.

ES pažymi, kad Albanija yra įdiegusi patikimą **viešųjų finansų valdymo** sistemą. ES pabrėžia, jog svarbu, kad Albanija toliau gerintų vidutinės trukmės biudžeto sistemą ir didintų institucinius gebėjimus fiskalinės rizikos stebėsenos srityje bei stiprintų viešųjų investicijų valdymą. ES ragina Albaniją įsteigti fiskalinę tarybą, kad šalies fiskalinė politika taptų patikimesnė.

3. 23 skyrius. Teisminės institucijos ir pagrindinės teisės

ES pabrėžia, kad Albanijos teisinė ir institucinė sistema gerai suderinta su ES *acquis* ir atitinkamai Europos standartais **teisminių institucijų veikimo** srityje. ES atkreipia dėmesį į Albanijos planą toliau daryti pažangą vykdant 2016 m. **teisingumo reformą** toliau stiprinant teisėjų ir teismų bei baudžiamojo persekiojimo sistemų nepriklausomumą, konsoliduoti atskaitomybę ir sąžiningumą visais lygmenimis, užtikrinti teisingumo prieinamumą ir kokybę, taip pat užtikrinti veiksmingą teisingumo vykdymą laikantis ES *acquis* ir Europos standartų.

ES atkreipia dėmesį į Albanijos pažangą, susijusią su teismų ir baudžiamojo persekiojimo sistemų **nepriklausomumu ir nešališkumu**. ES atkreipia dėmesį į Albanijos planus toliau plėtoti teisminių institucijų savivaldos organų gebėjimus, nepriklausomumą ir veiksmingumą ir konsoliduoti pažangą skyrimų ir paaukštinimų srityje taikant nuopelnais grindžiamą požiūrį, didinant paaukštinimų skaidrumą, griežtai palaikant sąžiningumą ir kruopščiai atliekant periodinius sąžiningumo patikrinimus teisėjo karjeros metu. ES taip pat atkreipia dėmesį į Albanijos pasiryžimą laikytis tikrinimo proceso metu nustatytų aukštų standartų ir užtikrinti, kad atsitiktinio bylų paskirstymo taisyklės būtų veiksmingai taikomos praktikoje. ES taip pat teigiamai vertina Albanijos planus toliau stiprinti teisingumo institucijų atsparumą vidaus ir išorės kišimosi atvejams. ES pabrėžia, kad tiek Albanijos vykdomoji, tiek įstatymų leidžiamoji valdžia turi pirmiausia gerbti ir visapusiškai įgyvendinti privalomus Konstitucinio Teismo sprendimus. ES pabrėžia, jog svarbu, kad Albanija užtikrintų aukščiausius sąžiningumo, skaidrumo ir nuopelnais grindžiamus standartus skiriant savireguliacinio organų ir kitų svarbių teisminių ir baudžiamojo persekiojimo įstaigų narius.

ES atkreipia dėmesį į tai, kad Albanijoje yra įgyvendinta teisinė ir institucinė sistema, kuria užtikrinamas patikimas **atskaitomybės** reglamentavimas. ES teigiamai vertina tai, kad Albanija toliau tinkamai įgyvendina tikrinimo procesą ir planuoja tvarkingai jį užbaigti laikydamasi konstitucinių terminų, prižiūrint Tarptautinei stebėsenos misijai. ES pabrėžia, kad Albanija tikrinimo proceso metu turi toliau pradėti baudžiamąjį procesą prieš teisėjus ir prokurorus, kaltinamus nusikalstama veika, ir kad svarbu taikyti tikrinimo proceso metu nustatytus aukštus standartus. ES taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad Albanija planuoja užtikrinti, kad tikrinimo tarnybos ir savivaldos institucijos, visų pirma Vyriausioji teisingumo reikalų inspekcija, Aukštoji teismų taryba ir Aukštoji prokuratūros taryba, nuosekliai sudarytų sąlygas visais lygmenimis formuoti svarų įdirbį teismų sistemos atskaitomybės ir sąžiningumo srityje. Skirdama Aukštosios teismų tarybos ir Aukštosios prokuratūros tarybos narius, kurie nėra teisėjai, Albanija turi užtikrinti aukščiausią sąžiningumo lygį ir juos skirti remdamasi nuopelnais.

ES pažymi, kad Albanija turi gerą teismų sistemos **kokybės ir veiksmingumo** pagrindą. ES teigiamai vertina Albanijos planą užtikrinti pakankamus žmogiškuosius ir finansinius išteklius, kad teisminės institucijos galėtų veikti visapusiškai, veiksmingai ir nepriklausomai, ir garantuoti teisę kreiptis į teismą. ES teigiamai vertina Albanijos planą stiprinti Teisėjų mokyklą, be kita ko, tobulinant stojamuosius egzaminus, remiantis skaidrumu ir sąžininga konkurencija, siekiant suteikti asmenims, norintiems tapti teisėjais, galimybę įgyti aukštesnį išsilavinimą. ES atkreipia dėmesį į Albanijos planą tobulinti teismų turimas IT priemones ir prašo laiku sukurti integruotą bylų valdymo sistemą ir nuolat daryti pažangą užpildant likusias laisvas teisėjų darbo vietas, kad būtų skubiai užtikrintas veiksmingas teisingumo vykdymas.

ES pažymi, kad Albanijos **kovos su korupcija** teisinė ir institucinė sistema yra iš dalies suderinta su ES *acquis*. ES teigiamai vertina kai kuriuos galutinius apkaltinamuosius nuosprendžius dėl aukšto rango pareigūnams pateiktų kaltinimų korupcija. Vis dėlto ES pabrėžia, kad korupcija paplitusi daugumoje viešųjų ir verslo sričių, įskaitant visas centrinės ir vietos valdžios šakas ir institucijas, ir tebėra didelį susirūpinimą kelianti sritis. ES taip pat pažymi, kad kovos su korupcija priemonių poveikis iki šiol apskritai buvo ribotas, visų pirma sektoriuose, kuriuose korupcijos rizika yra didžiausia. ES atkreipia dėmesį į Albanijos planus toliau keisti kovos su korupcija teisinę ir institucinę sistemą, daryti ją mažiau sudėtingą ir užtikrinti jos veiksmingumą. ES pabrėžia, kad Albanija turi ryžtingai daryti pažangą kovodama su nebaudžiamumu ir visuotiniu bei plačiai paplitusiu korupcijos pobūdžiu, ir teigiamai vertina Albanijos planus stiprinti korupcijos prevencijos institucijų institucinius gebėjimus ir koordinavimą, stiprinti Specialiosios kovos su korupcija ir organizuotu nusikalstamumu struktūros (SPAK) ir SPAK teismų veiklos ir žmogiškuosius išteklius ir formuoti svarų įdirbį sistemingai pažabojant korupciją, visų pirma aukštu lygmeniu, įskaitant galutinį turto konfiskavimą. ES atkreipia dėmesį į Albanijos planą didinti korupcijos prevencijos sistemos veiksmingumą, be kita ko, sistemingai ir veiksmingai įgyvendinant Europos Tarybos Kovos su korupcija valstybių grupės (GRECO) rekomendacijas. ES pažymi, jog svarbu, kad Albanija užtikrintų, kad būsimi baudžiamosios teisės, įskaitant galimas amnestijas, teisiniai pakeitimai atitiktų ES *acquis* bei Europos standartus ir remtų šalies planą nuosekliai mažinti korupciją.

ES pažymi, kad **pagrindinių teisių** srityje Albanijos teisinė ir institucinė sistema yra iš dalies suderinta su ES *acquis* ir Europos standartais, ir pabrėžia, kad reikia stiprinti įgyvendinimą siekiant užtikrinti praktinis naudojimąsi pagrindinėmis teisėmis, įskaitant nepriklausomų pagrindinių teisių institucijų gebėjimų stiprinimą.

ES pažymi, kad vis dar būtina dėti tolesnes pastangas siekiant Albanijoje užtikrinti asmens duomenų apsaugą. ES atkreipia dėmesį į Albanijos planą suderinti savo **asmens duomenų apsaugos** teisinę sistemą su ES *acquis* ir stiprinti Informacijos ir duomenų apsaugos komisaro, taip pat viešųjų ir privačiųjų duomenų valdytojų institucinius gebėjimus, kad būtų užtikrintas veiksmingas šios teisės įgyvendinimas, įskaitant visuomenės informavimo priemones. ES akcentuoja Albanijos planą veiksmingai tirti duomenų apsaugos teisių pažeidimus, įskaitant plataus masto pažeidimus.

ES pažymi, kad **saviraiškos laisvės** srityje Albanijos teisinė ir institucinė sistema yra iš dalies suderinta su ES *acquis* ir atitinkamais Europos standartais ir kad vis dar reikalingi esminiai patobulinimai. ES teigiamai vertina Albanijos planą sudaryti sąlygas iš esmės reformuoti teisinę ir reglamentavimo sistemą ir įdiegti būtinas įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo priemones, siekiant didinti žiniasklaidos nuosavybės skaidrumą, žiniasklaidos pliuralizmą ir redakcinę nepriklausomybę, žiniasklaidos finansavimo iš privačių ir valstybinių išteklių skaidrumą ir žiniasklaidos reguliavimo institucijos savarankiškumą bei valstybinio transliuotojo nepriklausomumą. ES pažymi, kad žodinių ir fizinių išpuolių, šmeižto kampanijų ir strateginių ieškinių dėl visuomenės dalyvavimo (SLAPP) prieš žurnalistus atmosfera nepagerėjo ir šį klausimą vis dar reikia spręsti. ES pabrėžia, jog svarbu, kad Albanija visiškai panaikintų baudžiamąsias nuostatas dėl įžeidimo ir šmeižto, o su šmeižtu susijusius civilinius aspektus suderintų su Europos standartais. ES pabrėžia, kad reikės imtis kruopščių tolesnių veiksmų, kad formalios priemonės ir apsaugos priemonės būtų veiksmingai įgyvendinamos ir pastebimai padidintų žurnalistų saugumą bei pagerintų jų darbo aplinką. Bet kokie teisinės sistemos pakeitimai turėtų atitikti Europos standartus ir rekomendacijas, įskaitant Venecijos komisijos nuomones, ir dėl jų turėtų būti rengiamos įtraukios konsultacijos su žiniasklaidos organizacijomis ir pilietine visuomene.

Lyčių lygybės ir nediskriminavimo srityse, kuriose Albanija iš dalies suderino teisės aktus su ES *acquis*, ES atkreipia dėmesį į Albanijos planus visiškai suderinti savo nediskriminavimo teisinę sistemą su ES *acquis* ir užtikrinti veiksmingą jos įgyvendinimą, įskaitant Nediskriminavimo komisaro vykdymo užtikrinimo veiklą, aprėpiant ir LGBTIQ asmenis. ES taip pat atkreipia dėmesį į Albanijos planus užtikrinti visišką suderinimą su ES *acquis* lyčių lygybės srityje, įskaitant Stambulo konvenciją, visų pirma veiksmingai kovoti su smurtu dėl lyties, didinti institucinius gebėjimus, be kita ko, lygybės įstaigose, ir didinti smurto aukų prieglaudų tvarumą. ES pabrėžia, kad reikia užtikrinti savalaikį priemonių įgyvendinimą, įskaitant teisinių nuostatų dėl nediskriminavimo suderinimą, kovą su neapykantos nusikaltimais ir neapykantą kurstančiomis kalbomis bei smurtu dėl lyties ir užtikrinti lyčių lygybę. ES prašo Albanijos skirti pakankamai išteklių, kad būtų padidinti instituciniai gebėjimai ir užtikrintas teisių gynimo ir pagalbos aukoms paslaugų tvarumas. Albanija įsipareigoja toliau puoselėti neįgaliųjų teises.

ES atkreipia dėmesį į Albanijos planą užtikrinti ir stiprinti **vaiko teisių** apsaugą išplečiant galimybes naudotis bendruomeninėmis paslaugomis, kad mažiau vaikų būtų apgyvendinama įstaigose. ES pažymi, jog svarbu, kad Albanija padarytų ryžtingą pažangą užbaigiant perėjimą prie bendruomeninės globos, be kita ko, skirtos neįgaliems vaikams. ES pabrėžia, kad reikia laiku įgyvendinti reformą, kad būtų užtikrintas geriausių vaiko interesų principo laikymasis.

Kalbant apie **teisę į nuosavybę**, ES pažymi, kad Albanija priėmė įgyvendinimo teisės aktus dėl Kadastro įstatymo ir Įstatymo dėl pereinamojo laikotarpio nuosavybės procesų užbaigimo, tačiau vis dar kyla didelių įgyvendinimo sunkumų. Visų pirma, remiantis veiksnių gairėmis dėl teisinės valstybės skyrių, bus įdiegta veiksminga ir skaidri nuosavybės registravimo ir integruoto valdymo sistema, pagal kurią Albanijoje bus užtikrintos aiškos ir patikimos nuosavybės teisės, siekiant iki 2030 m. užtikrinti teisę į turtą teikiant visiškai skaitmenizuotas paslaugas. Atsižvelgdama į tai, Albanija nustatė du tarpinius tikslus atitinkamai 2026 m. ir 2028 m. Pirmasis tikslas yra susijęs su kadastrinių žemėlapių skaitmenizavimu, o antrasis – su pirmosios registracijos užbaigimu. Šiuo atžvilgiu ES taip pat pabrėžia, kad Albanija turi užtikrinti, kad būtų paskelbti kadastriniai žemėlapiai, atsižvelgiant į skaitmenizacijos procesą, kuris iki šiol tebėra ribotas. Ji akcentuoja, kad Albanijai taipogi svarbu užtikrinti, kad paskelbus atskirus kadastrinius žemėlapius ir suinteresuotajai šaliai pateikus jos turtui įregistruoti reikalingus dokumentus, Valstybės kadastro agentūra, kaip apibrėžta jos esamoje teisinėje sistemoje, per nustatytą 45 dienų terminą išduotų galutinį nuosavybės pažymėjimą arba informuotų suinteresuotąją šalį, kad į minėto turto nuosavybę taip pat pretenduoja trečiosios šalys (valstybės ar privačiosios), kad suinteresuotoji šalis galėtų kreiptis į teismą. Be to, ES ragina Valstybės kadastro agentūrą įgyvendinant Kovos su korupcija integralumo planą įdiegti patikimas kovos su korupcija priemones, kuriose būtų atsižvelgta į suinteresuotųjų subjektų grįžtamąjį ryšį siekiant nuo 2025 m. padidinti skaidrumą, veiksmingumą ir atskaitomybę teikiant paslaugas, kaip numatyta veiksnių gairėse dėl teisinės valstybės skyrių. Ji taip pat pabrėžia, kad tebėra labai svarbu gauti periodinius ir išsamius paaiškinimus dėl Kovos su korupcija integralumo plano įgyvendinimo. ES pabrėžia, kad Turto tvarkymo agentūra taip pat turėtų veikti visiškai skaidriai. Ji ragina nustatyti realistiškus terminus galimoms kompensacijoms įvykdyti – tai turi būti užbaigta iki 2026 m., kaip numatyta Teisinės valstybės veiksnių gairėse. Šiuo atžvilgiu ES ragina Albanijos valdžios institucijas taip pat spręsti suklustotų dokumentų klausimą, kaip aprašyta 2023 m. gruodžio mėn. Tarybos išvadose dėl plėtros. Be to, ES pakartoja, kad investicijų teisės aktų peržiūra remiantis ES geriausia praktika tebėra svarbiausias prioritetinis klausimas, kuris turi būti išspręstas iki 2026 m., kaip numatyta ekonomikos augimo plano reformų darbotvarkėje. Visų pirma ji ragina Albanijos valdžios institucijas užtikrinti, kad už ekspropriaciją „viešojo intereso“ labai teisėtiems savininkams būtų mokamos teisingos kompensacijos. Ji taip pat pabrėžia, kad aiškus nekilnojamojo turto (ariamosios žemės ar statybų paskirties žemės) klasifikavimo procesas padėtų užkirsti kelią klasifikacijos klaidoms ar bet kokiems piktnaudžiavimo veiksniams. ES atkreipia dėmesį į Albanijos planą užtikrinti veiksmingą teisminę apsaugą ir nuoseklų teismo sprendimų, visų pirma Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimų, įgyvendinimą šioje srityje.

ES atkreipia dėmesį į Albanijos planus apsaugoti ir propaguoti **mažumoms** priklausančių asmenų teises, laikantis savo tarptautinių įsipareigojimų ir Europos bei tarptautinių standartų, be kita ko, užtikrinant veiksmingą teisės aktų sistemos įgyvendinimą. Ji toliau ragina Albaniją iki 2024 m. pabaigos priimti likusius poįstatyminius aktus dėl tapatybės pasirinkimo ir kitų susijusių teisių bei tautinių mažumų kalbų vartojimo palaikant ryšius su administracinėmis įstaigomis ir valdžios institucijomis, kaip numatyta Teisinės valstybės veiksmų gairėse. Ji pabrėžia, kad greitai priimant ir įgyvendinant šiuos poįstatyminius aktus visoje teritorijoje turėtų būti laikomasi Europos ir tarptautinių standartų ir turėtų dalyvauti visi atitinkami suinteresuotieji subjektai, laikantis 2023 m. gruodžio mėn. Tarybos išvadų dėl plėtros. ES ragina Albanijos valdžios institucijas priimant pirmiau minėtus poįstatyminius aktus garantuoti, kad teisėje ir praktikoje būtų užtikrinta laisvo tapatybės pasirinkimo teisė laikantis Europos ir tarptautinių standartų. ES taip pat pažymi, kad reikia stiprinti Valstybinio tautinių mažumų komiteto ir vietos valdžios institucijų institucinius gebėjimus. Romų ir egiptiečių mažumos klausimu ES atkreipia dėmesį į Albanijos planus įvykdyti Poznanės deklaracijoje nustatytus įsipareigojimus švietimo, užimtumo, būsto ir sveikatos srityse ir stiprinti nacionalinį romų informacijos centrą. ES prašo Albanijos skirti pakankamai nacionalinių išteklių šios srities politikos priemonėms įgyvendinti ir koordinavimui stiprinti. Ji taip pat pažymi, kad Albanija yra priėmusi nuostatas, pagal kurias mažumoms priklausančys asmenys gali išsaugoti ir vystyti savo kultūros paveldą ir puoselėti žinias apie savo istoriją.

ES pabrėžia, kad įstodama į ES Albanija turi užtikrinti visišką savo teisės aktų sistemos suderinimą su ES *acquis*, kad užtikrintų visapusišką naudojimąsi **ES pilietybės teisėmis**.

4. 24 skyrius. Teisingumas, laisvė ir saugumas

ES pažymi, kad Albanija yra įdiegusi teisinę ir institucinę kovos su **organizuotu nusikalstamumu** sistemą, nors reikia priimti šios sistemos pakeitimus, kad ji būtų visiškai suderinta su ES *acquis*, įskaitant teisės aktus, susijusius su pinigų plovimo kriminalizavimu, taip pat su turto susigrąžinimu ir konfiskavimu. ES pabrėžia, kad Albanijos bendradarbiavimas teisėsaugos srityje su ES valstybėmis narėmis, CEPOL, Europolu ir Eurojustu, taip pat labai aktyvus dalyvavimas EMPACT veikloje duoda teigiamų rezultatų. ES pažymi, kad šias pastangas reikėtų toliau stiprinti. ES taip pat pabrėžia, kad reikia dėti daugiau pastangų siekiant konsoliduoti įdribų tyrimų, baudžiamojo persekiojimo, galutinių apkaltinamųjų nuosprendžių ir turto, susijusio su organizuotu nusikalstamumu ir pinigų plovimu, arešto ir konfiskavimo ir proaktyvaus bei veiksmingo tarptautinio bendradarbiavimo srityse. ES pažymi, kad Albanija turėtų suteikti pakankamai išteklių kovos su organizuotu nusikalstamumu institucijoms. ES taip pat atkreipia dėmesį į Albanijos planą užtikrinti, kad baudžiamuosiuose procesuose nuo pat pradžių būtų sistemingai atliekami finansiniai tyrimai, ir plėtoti gebėjimus atlikti sudėtingus finansinius tyrimus. ES taip pat atkreipia dėmesį į Albanijos įsipareigojimą padidinti turto arešto ir konfiskavimo apimtį, kad būtų įšaldomas su nusikalstama veikla susijęs turtas ir skatinamas jo pakartotinis naudojimas socialinėms reikmėms.

ES pažymi, kad sustabdžius planuotą fiskalinę amnestiją ir savanoriško mokestinių prievolių vykdymo programą, Albanija buvo išbraukta iš Finansinių veiksmų darbo grupės (FATF) jurisdikciją turinčių subjektų, kuriems taikoma griežtesnė stebėseną, sąrašo. ES pažymi, jog svarbu, kad Albanijai svarbu užtikrintų, kad būsiami baudžiamosios teisės teisiniai pakeitimai, įskaitant galimas amnestijas ir savanoriško mokestinių prievolių vykdymo programas, atitiktų šalies planus ir skatintų kovą su organizuotu nusikalstamumu, taip pat būtų suderinta su atitinkama ES *acquis* ir tarptautiniais standartais – pvz., tais, kuriuos nustatė MONEYVAL ir FATF.

ES prašo Albanijos priimti visus reikiamus teisės aktus ir įgyvendinimo priemones **kibernetinių nusikaltimų** srityje ir prisijungti prie Budapešto konvencijos antrojo papildomo protokolo, siekiant veiksmingai kovoti su kibernetiniais nusikaltimais. ES pažymi, kad Albanija turėtų suformuoti svarų įdirbį kibernetinių nusikaltimų prevencijos ir kovos su jais srityje, visų pirma nustatydamą veiksmingesnį teisėsaugos atsaką, sutelkiant dėmesį į kibernetinių nusikaltėlių nustatymą, atsekamumą ir baudžiamąjį persekiojimą.

ES atkreipia dėmesį į Albanijos planą kriminalizuoti visų formų **seksualinę prievartą prieš vaikus** ir prašo Albanijos ypatingą dėmesį skirti apsaugai nuo seksualinės prievartos prieš vaikus internete ir realiame gyvenime ir tokių nusikaltimų prevencijai (įskaitant pakartotinės viktimizacijos prevenciją).

ES pažymi, kad Albanijoje prieinama daug šaunamųjų ginklų, ir prašo Albanijos mažinti neteisėtai laikomų šaunamųjų ginklų skaičių ir **neteisėtą prekybą šaunamaisiais ginklais**. ES pabrėžia, kad Albanija turi suderinti savo veiksmus su Regioninių veiksmų gairių, skirtų geresnei šaulių ir lengvųjų ginklų (ŠLG) kontrolei Vakarų Balkanuose, tikslais. ES taip pat atkreipia dėmesį į Albanijos planą dėti daugiau pastangų didinant informuotumą, mezgant ryšius ir šviečiant apie pavojus ir riziką, susijusius su šaunamųjų ginklų / ŠLG netinkamu naudojimu, neteisėtu laikymu ir prekyba jais, taip pat mažinant neteisėtų šaunamųjų ginklų kiekį per jų legalizavimą, savanorišką atidavimą ir deaktyvavimą.

ES pažymi, kad Albanija yra **prekybos žmonėmis** kilmės, tranzito ir paskirties šalis ir kad ji turi stiprinti savo kovos su prekyba žmonėmis priemones, daug dėmesio skirdama reikšmingam poveikiui moterims ir mergaitėms. ES pabrėžia Albanijos planą gerinti ankstyvą identifikavimą ir aukų apsaugą taikant į aukas orientuotą požiūrį, kuris turėtų būti geriau ir nuosekliau integruotas į tyrimus ir baudžiamąjį persekiojimą. ES pabrėžia, kad Albanijai reikia šioje srityje formuoti svarų įdirbį, susijusį su proaktyviais tyrimais, baudžiamuoju persekiojimu ir galutiniais apkaltinamaisiais nuosprendžiais.

ES pažymi, kad Albanijos teisėsaugos institucijos gerai **bendradarbiauja** su savo kolegomis ES valstybėse narėse **kovos su narkotikais srityje**. ES prašo Albanijos priimti visa apimančią strateginę programą kovos su narkotikais srityje. ES pabrėžia, kad, be oficialios programos priėmimo, bus labai svarbu, kad Albanija pademonstruotų visa apimančią strateginę požiūrį, kaip veiksmingai ir nuosekliai kovoti su narkotinių medžiagų auginimu, gamyba ir prekyba jomis. Be to, ES atkreipia dėmesį į Albanijos planą stiprinti ir padaryti veiksmingą savo institucinę sistemą, visų pirma įsteigiant nacionalinį narkotikų stebėjimo centrą ir veikiančią nacionalinę ankstyvojo perspėjimo sistemą, skirtą keistis informacija apie naujas psichoaktyvias medžiagas. ES pabrėžia, kad Albanija turi formuoti svarų įdirbį narkotikų konfiskavimo bei sunaikinimo ir susijusio turto konfiskavimo srityse.

ES pažymi, kad Albanija turi strateginę, teisinę ir institucinę **kovos su terorizmu** sistemą, kurioje, siekiant visiško suderinimo su ES *acquis*, reikalingi pakeitimai. ES atkreipia dėmesį į Albanijos planą suteikti pakankamai išteklių, stiprinti tarpžinybinį ir tarptautinį bendradarbiavimą ir bylų valdymo bei perdavimo mechanizmus. ES atkreipia dėmesį į pastangas, dedamas smurtinio ekstremizmo prevencijos ir kovos su juo srityje, visų pirma konsoliduojant Kovos su smurtiniu ekstremizmu centrą. Dedamos pastangos yra pagirtinos, tačiau reikia ir toliau skirti dėmesio radikalizacijai kalėjimuose ir teroristinio turinio sklaidai internete. ES pažymi, kad regioninis bendradarbiavimas ir keitimasis neskelbtina informacija su Europolu ir valstybėmis narėmis yra patenkinamas. ES pabrėžia, kad reikia toliau dirbti siekiant kovoti su terorizmo finansavimu ir pinigų plovimu, visų pirma didinant terorizmo finansavimo tyrimų veiksmingumą. ES taip pat pažymi, kad Albanija šiuo metu iš dalies keičia savo teisės aktus, kuriais reglamentuojamas keleivio duomenų įrašo (PNR) naudojimas, siekdama sustiprinti gebėjimus kovoti su terorizmu ir sunkiomis nusikalstamomis veikomis, susijusiomis su kelionėmis oro transportu.

ES pažymi, kad Albanija yra pasiryžusi **apsaugoti ypatingos svarbos infrastruktūros objektus** – ji peržiūrį savo ypatingos svarbos subjektų atsparumo teisinę sistemą, gerina ypatingos svarbos infrastruktūros objektų nustatymo gebėjimus ir rengia jų valdymo kriterijus, įskaitant rizikos analizę. Albanija turėtų užtikrinti saugų 5G tinklų diegimą ir visapusišką ES 5G kibernetinio saugumo priemonių rinkinio įgyvendinimą.

ES pažymi, kad Albanija savo teisės aktuose yra įtvirtinusi esminius **teisminio bendradarbiavimo baudžiamosiose, civilinėse ir komercinėse bylose** principus, tačiau reikalingas tolesnis suderinimas su ES *acquis*. ES atkreipia dėmesį į Albanijos planą ratifikuoti likusias atitinkamas tarptautines konvencijas teisminio bendradarbiavimo srityje, visų pirma Hagos konvenciją dėl susitarimų dėl teisingumo (2005 m.). ES taip pat prašo Albanijos sustiprinti savo administracinius gebėjimus, kad ji įvykdytų ES reikalavimus dėl teisminio bendradarbiavimo baudžiamosiose, civilinėse ir komercinėse bylose.

ES pažymi, kad **migracijos srityje** Albanija turi atnaujinti savo išsamią nacionalinę migracijos strategiją ir su ja susijusį veiksmų planą, taip pat toliau įgyvendinti 2022 m. gruodžio mėn. Komisijos pristatytą ES veiksmų planą dėl Vakarų Balkanų. ES pabrėžia, kad Albanija taip pat turi parengti, priimti, įgyvendinti, išbandyti ir tinkamai finansuoti nenumatytą atvejų planą, skirtą atvejui, jei atvyktų daug migrantų ir prieglobsčio prašytojų. ES taip pat atkreipia dėmesį į Albanijos planą priimti reikiamus pakeitimus teisėtos migracijos srityje, siekiant prisiderinti prie tam tikrų nuostatų dėl šeimos susijungimo, prie vieno leidimo nuostatų ir prie naujausių pakeitimų, susijusių su ES mėlynąja kortele. ES prašo Albanijos priimti pakeitimus neteisėtos migracijos srityje, be kita ko, siekiant prisiderinti prie Direktyvos dėl sankcijų darbdaviams¹. ES palankiai vertina tai, kad vėl buvo suteikti tyrimo įgaliojimai pasienio ir migracijos policijos departamente. ES pažymi, kad turi būti didinamas departamento darbuotojų skaičius ir pajėgumai. ES pabrėžia, kad Albanijos bendradarbiavimas su valstybėmis narėmis ir FRONTEX readmisijos ir grąžinimo operacijų srityje yra labai geras. ES prašo Albanijos užtikrinti tinkamus priėmimo pajėgumus ir taikyti grąžinimo procedūras laikantis užsieniečių teisės ir ES *acquis*.

ES atkreipia dėmesį į bendradarbiavimą su Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra stiprinant nacionalinę **prieglobsčio** ir priėmimo sistemą. ES prašo Albanijos kokybiškai įgyvendinti neseniai priimtą įstatymą dėl prieglobsčio ir plėtoti būtinus papildomus administracinius gebėjimus, kartu užtikrinant tolesnį suderinimą su *acquis*. ES taip pat prašo Albanijos sistemingai nukreipti į prieglobsčio procedūrą. ES taip pat atkreipia dėmesį į Albanijos planą tvarkyti prieglobsčio prašytojų reikalus teikiant tiesioginę vyriausybės paramą ir paslaugas. ES pažymi, kad vis dar reikia nuolat dėti pastangas sprendžiant klausimą dėl didelio skaičiaus Albanijos piliečių, teikiančių nepagrįstus prieglobsčio prašymus ES valstybėse narėse.

¹ Direktyva 2009/52/EB.

ES pažymi, kad Albanijos **vizų politika** dar nėra visiškai suderinta su ES vizų politika. ES primena, kad laikinas vizų reikalavimų panaikinimas neatitinka ES *acquis*. ES pažymi, kad Albanija parengė planą, kaip suderinti savo vizų politiką su ES politika, ir prašo Albanijos laiku imtis tolesnių su tuo susijusių veiksmų. ES taip pat pažymi, kad Albanijos informacinės sistemos reikės papildomai techniškai pritaikyti, kad jos atitiktų Vizų informacinės sistemos (VIS) reikalavimus.

ES atkreipia dėmesį į gerą ir nuolatinį operatyvinį bendradarbiavimą su FRONTEX sienų stebėjimo srityje įgyvendinant nuo 2019 m. vykdomą bendrą operaciją, susijusią su **Šengeno erdve ir išorės sienomis**. ES primena, kad dalis Šengeno *acquis* bus taikoma Albanijoje tik po to, kai Taryba priims sprendimą panaikinti asmenų kontrolę prie vidaus sienų, remdamasi taikytinu Albanijos pasirengimo taikyti Šengeno *acquis* įvertinimu ir atsižvelgdama į Komisijos ataskaitą, kurioje patvirtinama, kad Albanija toliau vykdo su Šengeno *acquis* susijusius įsipareigojimus, prisiimtus vykstant stojimo deryboms. ES atkreipia dėmesį į Albanijos planą spręsti pasienyje dirbančių pareigūnų didelės kaitos problemą.

Euro padirbinėjimo klausimu ES atkreipia dėmesį į Albanijos planą toliau keistis informacija su Europos Komisija, Europolu ir Europos Centrinio Banku pagal atitinkamus bendradarbiavimo susitarimus dėl euro valiutos apsaugos nuo padirbinėjimo.

5. Ekonominiai kriterijai

ES pažymi, kad Albanija sėkmingai siekia tapti **veikiančia rinkos ekonomika**. ES pažymi, kad Albanija plėtoja savo gebėjimą atlaikyti konkurencijos spaudimą ir rinkos jėgas Sąjungoje. ES pabrėžia nuolatinį platų vidaus sutarimą dėl ekonominės politikos pagrindų, įskaitant ribotą valstybės vaidmenį ekonomikoje ir politinį pasiryžimą liberalizuoti rinką. ES pažymi, kad, nepaisant tam tikros šioje srityje pastaraisiais metais padarytos pažangos, silpnas teisinis saugumas, didelės apimties neoficiali ekonominė veikla, žemas finansų sektoriaus išsivystymo lygis ir sunkumai registruojant žemės nuosavybės teises toliau riboja efektyvų rinkos ekonomikos veikimą, ir tai lemia lėtą konvergenciją ir potencialo nepasiekianti ekonominį augimą. ES prašo Albanijos sistemingai ir nuodugniai įgyvendinti tiek ES politikos rekomendacijas, teiktas vienas kitą sekusiuose plėtros dokumentų rinkiniuose, tiek bendrai sutartas politikos gaires ES ir Vakarų Balkanų ekonominio ir finansinio dialogo bendrų išvadų kontekste, taip pat būsimus įsipareigojimus pagal ekonomikos augimo planą; visa tai turėtų padėti Albanijai įvykdyti ekonominius kriterijus. Nepaisant to, kad vis dar egzistuoja didelis atotrūkis, palyginti su regioniniu ir Europos lygmenimis, ES pabrėžia, kad Albanijos energetikos ir transporto infrastruktūra, ekonomikos skaitmenizacija ir švietimo rezultatai labai pagerėjo. ES taip pat pažymi, kad turi būti tęsiamos didelės investicijos į visas fizinės infrastruktūros sritis, jas papildant geresniu viešųjų investicijų valdymu ir valdymo reformomis. ES ragina Albaniją didinti savo konkurencingumą (jam šiuo metu trukdo verslumo ir technologinės praktinės patirties stygius, nepatenkinti investicijų į žmogiškąjį vystymąsi poreikiai ir nuolat mažos išlaidos moksliniams tyrimams ir plėtrai) užtikrinant geresnę švietimo rezultatų kokybę bei lygį ir teikiant paskatas investuoti į mokslinius tyrimus. ES taip pat prašo Albanijos didinti socialinės apsaugos ir sveikatos draudimo aprėptį ir pakankamumą, kad būtų sumažinta gyventojų, kuriems gresia skurdas, dalis ir taip sudarytos galimybės įtraukiam ir socialiniu požiūriu subalansuotam ekonominiam vystymuisi.

6. 5 skyrius. Viešieji pirkimai

ES atkreipia dėmesį į Albanijos aukštą suderinimo su ES *acquis* lygį **įprastinio ir komunalinių paslaugų** sektorių srityje. ES prašo Albanijos peržiūrėti prekių ir paslaugų sutartims taikomas ribas, kad viešųjų pirkimų procedūrose taikomi minimalūs laikotarpiai ir apeliacinių skundų pateikimo terminai būtų suderinti su ES viešųjų pirkimų direktyvomis. ES taip pat pažymi, kad koncesijų srityje Albanija yra iš dalies prisiderinusi prie ES *acquis*. ES prašo Albanijos toliau prisiderinti, kad būtų sprendžiami, *inter alia*, tokie klausimai kaip savo iniciatyva teikiami pasiūlymai, operacinė rizika, teisėkūros veiklos mastas. ES pabrėžia Albanijos aukštą suderinimo su ES *acquis* lygį **gynybos viešųjų pirkimų** srityje.

ES atkreipia dėmesį į Albanijos vidutinį pasirengimą su viešaisiais pirkimais susijusių **įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo gebėjimų** srityje. ES pabrėžia, kad viešųjų pirkimų sistemoje daugiau dėmesio turėtų būti skiriama ne tik efektyvumui, bet ir viešųjų pirkimų operacijų skaidrumui, integralumui ir konkurencijai. ES prašo Albanijos stiprinti paramą perkančiosioms organizacijoms per Viešųjų pirkimų agentūrą, kad būtų toliau gerinamas viešųjų pirkimų sistemos veikimas.

ES pabrėžia aukštą Albanijos suderinimo su **Teisių gynimo priemonių** direktyva lygį. ES pažymi, kad Albanijai įdiegus įdiegusi išsamią e. apeliacijų ir e. skundų valdymo sistemą, skirtą elektroniniu būdu pateikti ir valdyti bylas, užtikrintas aukštas skaidrumo lygis ir geresnis laiku atliekamas skundų nagrinėjimas. ES prašo Albanijos gerinti Viešųjų pirkimų komisijos gebėjimus nagrinėti didelį skundų kiekį.

7. 18 skyrius. Statistika

ES pažymi, kad Albanijos **statistikos infrastruktūra** iš dalies atitinka ES *acquis*. ES prašo Albanijos skirti pakankamai išteklių statistikos sektoriui, kad būtų pasiektas visiškas suderinimas su ES *acquis*.

ES pažymi, kad Albanija įgyvendino pagrindinę **ES klasifikaciją**, tačiau atitikties *acquis* lygis šioje srityje nevienodas. ES prašo Albanijos užtikrinti tolesnį reikiamą darbą, susijusį su statistiniais registrais, kad būtų užtikrinta visiška atitiktis ES *acquis*.

ES pabrėžia, kad Albanija iš dalies prisiderino prie ES *acquis* **sektorių statistikos** srityje. ES prašo Albanijos toliau daryti pažangą visose statistikos srityse, kad būtų pasiektas visiškas suderinimas.

8. 32 skyrius. Finansų kontrolė

ES pažymi, kad Albanija yra iš dalies prisiderinusi prie ES **viešųjų finansų vidaus kontrolės** *acquis* ir kad Albanijos teisės aktų sistema iš esmės suderinta su ES standartais. ES pabrėžia, kad vidaus kontrolės sistema yra veiksminga tik iš dalies, o vadovybės atskaitomybė praktikoje tebėra ribota. ES prašo Albanijos pagerinti veiksmingos vidaus kontrolės įgyvendinimą ir sustiprinti Centrinio derinimo padalinio vykdomą stebėseną.

ES prašo Albanijos padidinti vidaus ir išorės **audito funkcijų** poveikį, kad būtų visapusiškai laikomasi ES profesinių standartų ir principų.

ES prašo Albanijos visiškai suderinti savo nacionalinės teisės aktus su ES direktyva dėl baudžiamosios teisės priemonių kovai su **ES finansiniams interesams** kenkiančiu sukčiavimu.

ES prašo Albanijos oficialiai užmegzti ir stiprinti nacionalinių kompetentingų institucijų bendradarbiavimą **euro apsaugos nuo padirbinėjimo** srityje.

* * *

Atsižvelgdama į dabartinę Albanijos pasirengimo padėtį, ES pažymi, jog – laikantis nuostatos, kad Albanija turi toliau daryti pažangą prisiderindama prie 1 derybų skyrių grupės ES *acquis* ir atitinkamų Europos standartų ir juos įgyvendindama – reikėtų įvykdyti šiuos *tarpinis kriterijus*, kad vėliau būtų galima imtis tolesnių veiksmų su šia grupe susijusiame derybų procese:

- 1 grupės atveju horizontaliuoju lygmeniu Albanija užtikrina atidžią ir nuolatinę veiksmų gairių dėl teisinės valstybės, viešojo administravimo reformos ir demokratinių institucijų veikimo nepertraukiamo įgyvendinimo stebėseną, taikydama patikimą ir daugiadalykį mechanizmą, ypatingą dėmesį skirdama žmoniškųjų ir finansinių išteklių pakankamumui, instituciniam pajėgumui, nustatytų terminų laikymuisi ir aktyviam dialogui su pilietine visuomene.

23 skyrius. Teisminės institucijos ir pagrindinės teisės

Albanija toliau įgyvendina visapusišką teisingumo reformą, gerindama teismų sistemos nešališkumą, nepriklausomumą, atskaitomybę, profesionalumą, kokybę ir veiksmingumą.

Visų pirma Albanija šį kriterijų įvykdys, kai ji:

- Tęs tinkamą teisingumo reformos įgyvendinimą, kuris turi būti konsoliduotas laikantis atitinkamos ES *acquis* ir Europos standartų, be kita ko, toliau stiprindama teisminių institucijų, visų pirma Aukštosios teismų tarybos ir Aukštosios prokuratūros tarybos, gebėjimus, veiksmingumą ir nepriklausomumą, įskaitant sąžiningumo, nuopelnų ir skaidrumo principus, taip pat skiriant jų narius.
- Sustiprins nepriklausomumą ir atskaitomybę tvarkingai užbaigdamas kandidatų tikrinimo procesą, prižiūrint Tarptautinei stebėjimo misijai, ir užtikrins nuolatinę atskaitomybę ir sąžiningumą teismų sistemoje visais lygmenimis, tinkamus gebėjimus turinčiai Vyriausiajai teisingumo reikalų inspekcijai ir Aukštajai teismų tarybai ir Aukštajai prokuratūros tarybai atliekant vėlesnį tikrinimą, be kita ko, atliekant išsamius vertinimus, sistemingai ir veiksmingai tikrinant turto deklaracijas laikantis tikrinant nustatytų aukštų standartų, skyrimų ir paaukštinimų srityje nuosekliai taikant nuopelnais grindžiamą požiūrį ir užtikrinant sisteminių teismų sistemos atsparumą bandymams daryti netinkamą vidaus ir išorės įtaką.

- Pagerins teisminių institucijų kokybę, be kita ko, gerokai sumažindama neatliktų vertinimų skaičių, kad atliktų vertinimų skaičius siektų du trečdalius metinių planavimo prognozių remiantis objektyviais kriterijais, apimančiais kokybinius ir kiekybinius elementus, padarydama didelę pažangą laiku skelbiant pagrįstus sprendimus, pagerindama pradinio ir tęstinio mokymo kokybę, sustiprindama Teisėjų mokyklą, visų pirma užtikrinant dėstytojų sąžiningumą bei darbo kokybę ir padidinant pajėgumus, ir sugriežtindama priėmimo egzaminus.
- Palaipsniui padidins teismų ir prokuratūrų veiksmingumą ir skatins kokybiškas paslaugas teisingumo srityje, įskaitant trumpesnę bylų nagrinėjimo laiką, neišnagrinėtų bylų skaičiaus mažinimą, maždaug pusės laisvų teisėjų darbo vietų užpildymą ir pagalbinių darbuotojų skaičiaus didinimą, pakankamai investuodama į teismų sistemai skirtą biudžetą, kad būtų tinkamai patenkinti teismų sistemos poreikiai, įskaitant infrastruktūrą, siekiant ES vidurkio, skatins alternatyvų ginčų sprendimą ir sukurs gerai veikiančią integruotą bylų valdymo sistemą.

Albanija daro didelę tolesnę pažangą kovodama su korupcija ir vykdydama jos prevenciją.

Visų pirma Albanija šį tarpinį kriterijų įvykdys, kai ji:

- Padidins savo specializuotą kovos su korupcija įstaigų ir įprastų teisminių institucijų operatyvinius pajėgumus ir sustiprins jų finansinius bei žmogiškuosius išteklius, siekiant kovoti su korupcija.
- Padarys apčiuopiamą pažangą visais lygmenimis, kad būtų padarytas svarus įdirbis vykdant tyrimus, baudžiamąjį persekiojimą ir priimant apkaltinamuosius nuosprendžius korupcijos bylose, visų pirma priimant galutinius apkaltinamuosius nuosprendžius aukštu lygmeniu, įskaitant turto areštą ir konfiskavimą.
- Užtikrins didesnę korupcijos prevencijos sistemos veiksmingumą, be kita ko, padariusi didelę pažangą įgyvendindama GRECO rekomendacijas, užtikrindama veiksmingą turto deklaracijų tikrinimą ir nuosekliai užbaigdama administracinius tyrimus atitinkamų sankcijų skyrimu ir perdavimu baudžiamajam persekiojimui.

Albanija toliau praktiškai stiprina pagrindinių teisių apsaugą. Visų pirma Albanija šį tarpinį kriterijų įvykdys, kai ji:

- Bus patvirtinusi ir pradėjusi įgyvendinti duomenų apsaugos reformą pagal ES *acquis*, įskaitant sistemingo reagavimo ir veiksmingų privatumo ir asmens duomenų apsaugos priemonių įgyvendinimą.
- Sustiprins saviraiškos laisvę, įskaitant žiniasklaidos laisvę, *inter alia*, reformavusi teisės aktų ir reglamentavimo sistemą, kad ji atitiktų Europos standartus, geriausią praktiką ir rekomendacijas ir taikydama konkrečias priemones žurnalistų saugumui didinti.
- Sustiprins institucinius gebėjimus, be kita ko, lygybės įstaigų, užtikrins teisės aktų priderinimą prie ES *acquis* nediskriminavimo, lyčių lygybės ir kovos su smurtu dėl lyties srityje ir nustatys veiksmingus teisių gynimo ir pagalbos aukoms mechanizmus, kurių dauguma užtikrinami valstybės biudžeto lėšomis.
- Sustiprins vaikų apsaugos sistemą, kaip pagrindiniu principu vadovaudamasi vaiko interesais, be kita ko, kiek tai susiję su be tėvų priežiūros likusiais vaikais ar vaikais su negalia, visų pirma užbaigdama perėjimą prie bendruomeninės globos.
- Ne vėliau kaip pagal atitinkamus Albanijos įsipareigojimus, prisiimtus Teisinės valstybės veiksmų gairėse, padarys įtikinamą pažangą kurdama veiksmingą ir skaidrią nuosavybės registravimo ir integruoto valdymo sistemą, kuria saugiai užtikrinamos aiškos nuosavybės teisės, ir visiškai suskaitmenintą praktikoje veikiančią paslaugą. Ne vėliau kaip pagal atitinkamus Albanijos įsipareigojimus, prisiimtus Teisinės valstybės veiksmų gairėse, padarys įtikinamą pažangą siekdama užtikrinti, kad visi kadastriniai duomenys, įskaitant nuosavybės teises ir kadastro žemėlapius, būtų suskaitmeninti ir kruopščiai atnaujinami, kad būtų sistemingai pašalinami sutampantys ar netikslūs duomenys, ir būtų veiksmingai nagrinėjami skundai, taip pat siekdama užbaigti pirmąją nekilnojamojo turto registraciją. Sumažins neišnagrinėtų bylų, susijusių su turtiniais klausimais, skaičių ir užtikrins veiksmingą teismo sprendimų vykdymą.
- Priims poįstatyminius aktus, susijusius su mažumoms priklausančių asmenų laisvu tapatybės pasirinkimu ir kalbų vartojimu, kaip numatyta Teisinės valstybės veiksmų gairėse ir laikantis Europos standartų, ir sustiprins įgyvendinimo gebėjimus, įskaitant Tautinių mažumų komiteto gebėjimus ir išteklius.
- Sustiprins savo teisės aktų sistemos priderinimą prie ES *acquis* piliečių teisių srityje.

24 skyrius. Teisingumas, laisvė ir saugumas

Albanija daro apčiuopiamą pažangą kovodama su organizuotu nusikalstamumu. Visų pirma Albanija šį tarpinį kriterijų įvykdys, kai ji:

- Bus toliau prisiderinusi prie ES *acquis* kovos su organizuotu nusikalstamumu srityje, įskaitant pinigų plovimo kriminalizavimą, taip pat turto susigrąžinimą ir konfiskavimą.
- Padarys apčiuopiamą pažangą, kad būtų padarytas svarus įdirbis vykdant tyrimus, baudžiamąjį persekiojimą ir priimant galutinius nuosprendžius visose sunkių formų ir organizuoto nusikalstamumo (įskaitant prekybą žmonėmis ir seksualinę prievartą prieš vaikus, kibernetinius nusikaltimus, neteisėtą prekybą ginklais, prekybą narkotikais), pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo srityse.
- Įrodys, kad laikomasi patikimos ir nuoseklios praktikos pradėti lygiagrečius finansinius tyrimus susidūrus su organizuotu nusikalstamumu ir pinigų plovimu.
- Padarys apčiuopiamą pažangą siekdama svaraus įdirbio turto arešto ir galutinio konfiskavimo srityje, visu pajėgumu veikiančiai turto susigrąžinimo tarnybai esant atsakingai už nusikalstamu būdu įgyto turto nustatymą ir atsekimą, kaip numatyta nacionaliniuose teisės aktuose.
- Padarys didelę pažangą išardydama prekybos žmonėmis tinklus, daugiausia dėmesio skirdama dideliame poveikiui moterims ir mergaitėms.

Albanija intensyvina savo bendradarbiavimo pastangas narkotikų srityje. Visų pirma Albanija šį tarpinį kriterijų įvykdys, kai ji:

- Sukurs veikiančią ir pakankamai išteklių turinčią nacionalinę ankstyvojo perspėjimo sistemą ir Nacionalinį narkotikų stebėjimo centrą, ir suderins savo teisės aktus su ES *acquis* narkotikų ir narkotikų pirmtakų (prekursorių) srityje.
- Padarys apčiuopiamą pažangą siekdama svaraus įdirbio narkotikų konfiskavimo, sunaikinimo ir atitinkamo turto konfiskavimo srityse, kartu užtikrinant griežtą reikalavimų, susijusių su teisėtu kanapių auginimu, vykdymą.

Albanija, laikydama ES veiksmų plano dėl Vakarų Balkanų, pasiekia reikšmingų konkrečių rezultatų teisėtos ir neteisėtos migracijos bei prieglobsčio srityse, taip pat su Šengeno *acquis* ir išorės sienomis susijusiose srityse. Visų pirma Albanija šį tarpinį kriterijų įvykdys, kai ji:

- Užtikrins pakankamus nuolatinius sienų valdymo pajėgumus ir tinkamą personalo skaičių mišriems migracijos srautams valdyti, įskaitant pakankamus priėmimo pajėgumus, veiksmingas grąžinimo vykdymo priemones, planus padidėjusiam atvykstančių asmenų skaičiui valdyti, laikantis esamų migracijos strategijų, taip pat didesnę vizų politikos suderinimą remiantis konkrečiu planu.
- Padarys didelę pažangą kovoje su neteisėtu migrantų gabenimu.
- Užtikrins, kad būtų veikianti prieglobsčio procedūra pagal ES *acquis* ir Europos standartus, o valstybė prieglobsčio prašytojams teiktų reikiamas paslaugas.

* *

Atsižvelgdama į dabartinę Albanijos pasirengimo padėtį ir su sąlyga, kad Albanija atitiks tarpinius kriterijus, taikomus teisinės valstybės skyriams, ES pažymi, jog laikantis nuostatos, kad Albanija toliau turi daryti pažangą prisiderindama prie ES *acquis*, apimančios toliau nurodytus skyrius, ir ją įgyvendindama, ir nedarant poveikio jokioms papildomoms sąlygoms, nustatytoms tolesniuose kriterijuose, apibrėžtuose 1 grupei, šiuos skyrius preliminarai bus galima uždaryti tik tada, kai ES įsitikins, jog laikomasi šių kriterijų:

5 skyrius. Viešieji pirkimai

- Albanija visiškai suderins savo nacionalinę teisinę sistemą su ES *acquis*, kiek tai susiję su visomis viešųjų pirkimų sritimis, įskaitant jos teisės aktus dėl koncesijų ir viešojo bei privatačiojo sektorių partnerysčių, taip pat tarptautinius susitarimus, pagal kuriuos viešųjų pirkimų taisyklės netaikomos tam tikriems pirkimams, laikydamasi EB sutarties, ES viešųjų pirkimų teisės aktų ir kitų atitinkamų ES *acquis* nuostatų.
- Albanija užtikrins tinkamus visų lygių administracinius bei institucinius gebėjimus ir likus pakankamai laiko iki įstojimo imsis atitinkamų priemonių tinkamam šios srities nacionalinės teisės aktų įgyvendinimui ir vykdymo užtikrinimui garantuoti.
- Albanija pademonstruos, kad padarytas svarus įdirbis – viešųjų pirkimų sistema veikia sąžiningai ir skaidriai, yra ekonomiškai naudinga, užtikrina konkurenciją ir turi patikimas apsaugos nuo korupcijos priemones.

18 skyrius Statistika

- Albanija teiks pagrindinius makroekonominis duomenis (nacionalinių sąskaitų ir valdžios sektoriaus finansų bei perviršinio deficito procedūros) laikydamasi 2010 m. Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemos (ESS) metodikos, taip pat ESS perdavimo programos, pranešimo pagal PDP reikalavimų ir kitų atitinkamų reikalavimų, kartu su reikalaujama išsamia naudotos metodikos aprašymu, o Eurostatas jau bus patikrinęs pateiktus duomenis ir aprašymus ir jau bus patvirtinęs tinkamą suderinimą su ES taisyklėmis dėl savalaikiškumo, išsamumo, darnos, skaidrumo ir tikslumo;
- Albanija priims veiksmų planą, kuriuo siekiama: i) pašalinti visas likusias visų ESS lentelių spragas, ii) perduoti likusias lenteles iš 2010 m. ESS perdavimo programos, iii) pašalinti likusias informacijos, kuri turi būti pateikta kartu su PDP lentelėmis, spragas ir iv) išspręsti visus likusius metodikos klausimus. Eurostatas patvirtins veiksmų plano aktualumą.

32 skyrius. Finansų kontrolė

- Albanija užtikrins tinkamus visų lygių administracinius bei institucinius gebėjimus ir imsis atitinkamų priemonių tinkamam nacionalinės teisės aktų dėl viešosios vidaus finansų kontrolės įgyvendinimui ir vykdymo užtikrinimui garantuoti.
- Albanijos valstybinė audito institucija laikysis Tarptautinės aukščiausiųjų audito institucijų organizacijos (INTOSAI) standartų.
- Albanija užtikrins visapusišką teisinį pagrindą OLAF tyrimų konfidencialumui apsaugoti ir pakankamus savo nacionalinės kovos su sukčiavimu koordinavimo tarnybos veiklos pajėgumus. Albanija įgyvendins veiksmingą nacionalinę kovos su sukčiavimu strategiją ES finansiniams interesams apsaugoti. Albanija veiksmingai koordinuos kovos su sukčiavimu veiklą ir padarys svarų įdirbį bendradarbiaudama su Komisija, OLAF ir Europos prokuratūra dėl pažeidimų, apie kuriuos pranešta, ir su ES lėšomis susijusių tyrimų atvejų, kad jie galėtų visiškai įvykdyti savo pareigas.
- Albanija įgyvendins 1929 m. Ženevos tarptautinę konvenciją dėl kovos su pinigų padirbinėjimu, suderins savo teisės aktus su ES *acquis* dėl euro monetų autentiškumo patvirtinimo bei apyvartai netinkamų euro monetų tvarkymo ir dėl euro banknotų autentiškumo patvirtinimo.

* *

Visų derybų metu bus toliau stebima prisiderinimo prie ES *acquis* bei atitinkamų Europos standartų ir jų įgyvendinimo pažanga. ES pabrėžia, kad ypač daug dėmesio ji skirs visų pirmiau nurodytų konkrečių klausimų stebėsenai, siekdama užtikrinti Albanijos administracinius gebėjimus ir jos gebėjimus užbaigti teisės aktų suderinimą visose srityse pagal šią grupę, taip pat tolesnę įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo pažangą. Ypač daug dėmesio reikia skirti šios grupės ir kitų derybų grupių sąsajoms. Albanijos teisės aktų atitikties ES *acquis* ir atitinkamiems Europos standartams ir jos įgyvendinimo gebėjimų galutinį įvertinimą bus galima atlikti tik vėlesniame derybų etape. ES prašo Albanijos ne tik pateikti visą informaciją, kurios ES gali prireikti deryboms dėl šios grupės ir kuri turi būti pateikta Konferencijai, bet taip pat Stabilizacijos ir asociacijos tarybai reguliariai raštu teikti išsamią informaciją apie ES *acquis* įgyvendinimo pažangą.

Atsižvelgdama į visus pirmiau pateiktus aspektus, Konferencija tinkamu metu vėl turės svarstyti šios grupės klausimus.

Be to, ES primena, kad nuo 2024 m. spalio 2 d. iki derybų pabaigos gali būti priimta naujų ES *acquis* teisės aktų.
